Teknologiateollisuus

07.12.2022

Viite: LiVL lausuntopyyntö asiassa HE 290/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä laeiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain 74 §:n muuttamiseksi

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa valiokunnalle kirjallinen asiantuntijalausunto otsikkoasiassa.

Lausuttavana olevat esitykset

Lausuttavana olevassa esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon (ns. TEN-T eli Trans European Network) hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä muutettavaksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettua lakia ja ratalakia. TEN-T-liikenneverkko yhdistää rautatiet, sisävesireitit, tiet, meri- ja lentoyhteydet Euroopan laajuiseksi liikenneverkoksi. Suomessa TEN-T-liikenneverkon tie- ja rataverkon pituus on noin 8 800 kilometriä, josta noin 2 460 kilometriä kuuluu ydinverkkokäytäviin.

Uudella lailla ja lakimuutoksilla pantaisiin kansallisesti täytäntöön Euroopan laajuisen liikenneverkon toteuttamista edistäviä yhdenmukaistamistoimenpiteitä koskeva direktiivi. Laissa säädettäisiin muun muassa direktiivin soveltamisalaan kuuluvien liikenneinfrastruktuurihankkeiden edellyttämien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kokonaiskestosta.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain päätöksentekomenettelyä maantien toiminnallisen luokan määrittämiseksi koskevia säännöksiä. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaisi jatkossa maantien kuulumisen valta-, kanta-, seutu- tai yhdysteihin Väyläviraston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä. Laissa säädettäisiin lisäksi vuorovaikutuksesta esityksen valmistelussa. Ratalakiin tehtäisiin tekninen muutos.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 aikana.

Lausunto

Laki eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä

Soveltamisala (2 §)

Smart TEN-T -direktiivin mukaisten lupaprosessien ja nimetyn viranomaisen määrittämisen edellyttämät kansalliset toimet pantaisiin täytäntöön säätämällä uusi laki eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä. Direktiivin mukaiseen lupaprosessiin ja lain soveltamisalaan sisällytettäisiin kattavasti hankkeiden edellyttämät YVA-, hyväksymis-, poikkeamis- ja lupamenettelyt, joskaan direktiivin mukaisen sääntelyn soveltamisalaan ei tehtäisi kansallisia laajennuksia.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus pitää lain soveltamisalaa pääosin tarkoituksenmukaisena. Suhtaudumme varauksella siihen, että sellainen hankkeen esisuunnitteluvaiheessa laadittava ympäristövaikutusten arviointi, jonka aikana ei ole tarkempia tietoja hankkeen toteutuksesta tai rahoituksesta, sisältyisi laissa asetettuun määräaikaan.

Kansallinen nimetty viranomainen (4 §)

Kansalliseksi nimetyksi viranomaiseksi ehdotetaan nimettäväksi Liikenne- ja viestintävirasto. Nimetty viranomainen toimisi yhteystahona hankkeen toteuttajalle ja lupamenettelyistä ja muista menettelyistä vastaaville viranomaisille. Nimetyn viranomaisen rooliin kuuluisi Nimetyn viranomaisen rooliin kuuluisi erityisesti hankkeen toteuttajan neuvontaan liittyviä tehtäviä, joita se hoitaa yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Lisäksi tehtäviin sisältyisi erityisesti määräajan toteutumisen hallinta ja seuranta.

Teknologiateollisuus kannattaa esitystä Liikenne- ja viestintäviraston säätämistä kansalliseksi nimetyksi viranomaiseksi. Ehdotus noudattaa vallitsevaa kehityslinjausta, jossa pyritään siirtämään tapauskohtaista päätöksentekoa ja rutiininomaisia viranomaistehtäviä ministeriötasolta virastotasolle.

Ennakkoneuvottelu (5 §)

Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännös ennakkoneuvottelumenettelystä. Ennakkoneuvottelu voitaisiin järjestää nimetyn viranomaisen omasta aloitteesta tai hankkeen toteuttajan tai muun asian käsittelyyn osallistuvan viranomaisen pyynnöstä. Ennakkoneuvottelu voitaisiin pitää ennen 6 §:n mukaista ilmoituksen toimittamista.

Ennakkoneuvontaa koskeva säännös on tarpeellinen ja kannatettava. Ennakkoneuvonnan avulla on mahdollista sujuvoittaa lupaprosessia, koska ne parantavat lupahakemussuunnitelmien laatua ja mahdollistavat tarvittavien selvitysten määrittelyn hyvissä ajoin.

Hankkeesta ilmoittaminen (6 §)

Lailla säädettäisiin edelleen hankkeen toteuttajan velvollisuudesta tehdä ilmoitus soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta sekä ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Liikenne- ja viestintävirasto valtuutettaisiin antamaan tarkempia määräyksiä ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Nimetyn viranomaisen olisi neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta tarkastettava ilmoitus ja tehtävä päätös määräajan laskennan alkamisesta tai kehotettava hankkeen toteuttajaa täydentämään ilmoitusta.

Teknologiateollisuus on huolissaan siitä, että nimetty viranomainen saisi käytännössä rajattomat valtuudet antaa tarkempia määräyksiä ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Ilmoituksen sisällön määrittelyä varten tulisi mieluummin sisällyttää säännökseen asetuksenantovaltuutus tai muutoin täsmentää säännöstä niin, ettei se johtaisi tarpeettoman yksityiskohtaisten tietojen vaatimuksiin hankkeiden alkuvaiheessa. Verrokkina ilmoituksen sisällölle voi käyttää esimerkiksi uusiutuvan energian määräaikalaskentaan kuuluvien hankkeiden ilmoituslomaketta.

Määräaika (7 §) ja sen laskeminen (8 §)

Laissa ehdotetaan, että hankkeessa edellytettyjen menettelyiden kesto yhteensä ei saa ylittää neljää vuotta. Määräajan laskeminen alkaisi Liikenne- ja viestintävirastolle tehdyn ilmoituksen saapumispäivästä. Toisaalta hankkeen toteuttajan ei edellytettäisi panevan vireille kaikkia menettelyitä samaan aikaan, vaan ne voisivat siten jatkossakin ajoittua hankkeen eri vaiheisiin.

Perusteluosan mukaan aikaa, joka hankkeen toteuttajalla kuluisi hankkeen edellyttämien suunnitelmien ja selvitysten laadintaan soveltamisalaan kuuluvien menettelyiden vireilläolon välillä, ei sisällytettäisi määräaikaan kuten ei myöskään menettelyiden edellyttämien asiakirjojen täydentämiseen tarvittavaa aikaa. Pykälässä säädettäisiin myös siitä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä määräajan laskemisesta.

Teknologiateollisuus katsoo, että direktiivin soveltamisalaan kuuluvien hankkeiden lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kokonaiskestosta säädetään lailla. Määräaikaa koskeva säännös parantaa hankkeiden tehokasta ja tarkoituksenmukaista läpivientiä.

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

Maanteiden toiminnallisia luokkia koskeva päätöksentekomenettely

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom vahvistaisi Väyläviraston tai ELY-keskuksen esityksestä, kuuluuko maantie valta-, kanta-, seutu- vai yhdysteihin. Päätös tehtäisiin tiesuunnitelman yhteydessä tai erillisenä asiana. Nykyisin maantien luokituksesta on päätettävä asetuksella.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös niiden kuntien ja maakuntien liittojen, joiden alueelle maantie sijoittuu, osallistumisesta valmisteluun. Laissa säädettyjä maanteiden luokittelun periaatteita valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin ei muutettaisi, mutta niitä voitaisiin tarkentaa asetuksella. Luokittelu valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin kertoo siitä, minkälainen merkitys tiellä on liikenteen välittäjänä ja alueiden yhdistäjänä.

Teknologiateollisuudella ei ole huomauttamista siihen, että maantien toiminnallisesta luokasta päätettäisiin tiesuunnitelmassa tai muutoin. Kannatamme myös päätöksentekomenettelyn vaiheittaista etenemistä, sillä se mahdollistaa muutosten jouhevan ja taloudellisen toimeenpanon.

Lisätiedot

Helena Soimakallio
Johtaja, kestävä kehitys Teknologiateollisuus ry

Puhelin 040-5507706
Sähköposti helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi